երեխաներիս հետ հասայ Բագու-Թիֆլիզեան երկաթուղու կայարաններից մէկը, իսկ այնտեղից էլ Թիֆլիզ։ Ապա թէ ո՛չ՝ Սիբիրից փախած Թուրք աւազակապետը պիտի կալանաւորէր ինձ և ամենածանր փրկանք պիտի պահանջէր իմ հարազատներիցս։

Տեսնելով և ի մօտոյ ծանօթ լինելով մահմեդականացած Հայերի այս աստիճան մոլեռանդութիւնն ու դաժանութիւնը, ես մի՛շտ ասել եմ և էլի կասեմ, որ հրեշտակային բնաւորութիւն ունեցող և տոհմային ցեղական ընտիր յատկութիւններով օժտուած քրիստոնեայ մի որևէ ազգի զաւակ՝ լինի նա Հայ, Յոյն, Ասորի, կամ նոյն իսկ քաղաքակրթուած գերմանացու կամ ֆրանսիացու զաւակ, երբոր իւր հայրենի կրօնը փոխելով՝ ուրիշ կրօն է ընդունում, նա դառնում է կատարեալ մի գազան՝ իւր նախկին ցեղակիցներին վնասելու և իսպառ ջնջելու գործում։ Կարծէք թէ այսպիսի կրօնափոխների համար է ձևած ու յարմարեցրած թրքական յայտնի առածն, որ ասում է. «Շարաբտան-չախրդան դէօնան սիրքէ, չո՛խ քեասքին օլար»։—Այսինքն՝ գինուց դարձած քացախը, շա՛տ կտրուկ կլինի։ Ուտիացոց աշխարհի երկրագործ և աշխատասէր ժողովրդին՝ այս անիրաւ և անխիղճ բէկերի անվերջ հալածանքներից ու հարստահարութիւններից փրկելու միակ միջոցն է ուսում և կրթութիւն տալ նրանց երեխաներին. իսկ երկրագործ Հայ և Թուրք ժողովուրդների սրբազան պարտքն է միասիրտ և միահոգի կռիւ մղել անիրաւ բէկերի և